JE MAINTIENDRAI

DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XVI. ZATURDAG den 2den FEBRUARY, 1828. N. 5

Gedrukt en Zaturdag's morgens uitgegeven ten Drukkery Kantore voor Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden, door De Weduwe William Lee.

Mengelingen.

HET CONCORDAAT TUSSCHEN FRANKRYK EN ROME (*NAPOLEON EN PIUS VII.*) IN 1801 GESLOTEN.

(*Uit de Zeitgenossen.*)

De eerste stappen van wederzÿdsche toenadering tusschen den Paus en den (toenmaligen) eersten Consul waren gemakkelÿk: beider belang pleitte daarvoor. Pius VII. behoefde weldra niet meer te twyfelen, dat de eerste Consul werkelÿk eene Roomsche kerk in Frankrÿk herstellen en tot dat einde met den heiligen stoel wilde in onderhandeling treden. De kardinaal-legaat Joseph Spina werd naar Parÿs gezonden, en bekwam aldaar terstond de mededeeling der voorslagen van Buonaparte, doch hoe meer de eerste Consul een spoedigen afloop der onderhandelingen wenschte, om den roem des vredesverdrag van Luneville met de herstelling der kerkeninrigting te verbinden, des te meer zocht het Roomsche Hof door dralen te winnen.— Buonaparte, niet gewend zich door zulke streken te laten belemmeren, liet door zÿnen gezant Cacault, te Rome, het ultimatum overleggen, met de bedreiging, dat hÿ, *indien het niet binnen drie dagen was aangenomen*, de paspoorten tot zÿn vertrek moest verlangen. Nu werd de Paus verlegen, maar daarom was hÿ toch nog geenszins gezind om het belang van de heerschappy der kerk op te offeren. Men haalde dan den gezant, in weerwil zÿner bedreiging, over om te blÿven; doch om de overeenkomst te bespoedigen, werd de staats-secretaris Consalvi naar Parÿs gezonden — Frankrÿks opperhoofd was met de zending van dien nieuwen bemiddelaar zeer wel te vreden. Zonder verwyl bekwam Consalvi in de Tuilerien gehoor. Hÿ was daarbÿ, echter, in weerwil der hem gegevene wenken, niet in het feestelÿk purper zÿner hooge waardigheid, maar in de zwarte kleeding van eenen abt (*abbate*), hetwelk hem op een zuur gezigt van den beheerscher te staan kwam, hoewel de gewoonte het niet met zich brengt, dat kardinalen aan buitenlandsche hoven in het purper verschynen. Maar Buonaparte was op deze plegtigheden niet weinig gesteld. Norsch wendde hÿ zich tot den staats-secretaris des Heiligen Stoels, zeggende: Heer Kardinaal! *binnen vÿf dagen moet de zaak afgedaan zÿn, ik begeer het volstrekt, wÿ zÿn het de Godsdienst verschuldigd, dat de kerk ... blyve!* Bedaard hernam Consalvi: ik twyfel niet, of wÿ zullen elkander in *vier* dagen wel kunnen verstaan." ... Rome onderhandelden, benevens den staats-secretaris, de kardinaals Spina en Caprara, later aartsbisschop van Parma en (gewezen) *grootkruis van het legioen van eer*; voor Frankrÿk Joseph Buonaparte, broeder des Consuls, Cretet, later graaf van ..., rÿk geworden door den koop van aangeslagene kerkelÿke goederen, en Bernier, eerst apostel, naderhand bemiddelaar bÿ de regering der Konings-en Pausgezinde *Vendeërs*—die thans een kardinaalshoed zocht, doch met het bisdom van Orleans werd afgescheept. De laatste speelde eene zeer ondergeschikte rol, en van de beide eerste kon het Roomsche hof geene toegevendheid wachten. Nogtans wist Consalvi zoo wel te onderhandelen, dat het Concordaat den 15den Julÿ 1801 werd geteekend: eene acte van groot belang, zoowel voor het tÿdstip waarop die werd gesloten, als om dat zÿ *nog tegenwoordig* den grondslag uitmaakt, (althans in regten) der kerkelÿke gesteldheid van Frankrÿk; ook daarom merkwaardig, dewÿl zÿ gelÿktÿdig, door de verdedigers van het hof van Rome, en door de verdedigers van de regten der Gallicaansche kerk, veel tegenspraak heeft moeten lÿden.

In den Franschen staatsraad werd nu Portalis met het toezigt over de Kerkelÿke zaken belast, en het publiek aldus voor de nieuwe inrigtingen voorbereid. Het Concordaat, den 15den Julÿ gesloten, werd den 15den Augustus, Napoleons verjaardag, den doopdag van Pius VII., en het feest van Maria Hemelvaart, de beschermheilige van Frankrÿk (door een besluit van Lodewÿk XIII.) *geratificeerd*, en den 10den September de oorkonde van het verdrag uitgewisseld. Maar eerst den 5den April des volgenden jaars, leide Portalis deze gewigtige overeenkomst aan het wetgevend ligchaam bloot, in eene lange aanspraak, waarin hÿ de beweeggronden voor hetzelve ontwikkelde. Het was zekerlÿk niet zonder oogmerk, dat het *Nationale instituut* op *denzelfden dag* de beroemde prÿsvraag uitschreef: *welken invloed Luthers Hervorming op den toestand der Europische Staten en de vorderingen der verlichting gehad heeft?* (welke door Villers zoo voortreffelyk beantwoord is). Dit vermoeden wordt bevestigd door de aanspraak van Portalis, die verre af was van den Heiligen Vader in de Franschen blind gehoorzame kinderen te belooven. De redenaar ontwikkelt de noodzakelÿkheid der Godsdienst in het algemeen, aantoonende, dat *eene wÿsgeerige zedekunde* voor het volk ongenoegzaam is. Dit op Frankrÿk toepassende, toont hÿ dat de Staat, na dat alle maatschappelyke orde geheel omver was geworpen, zich in de *wedergeboorte* bevond, en voegt er bÿ: "deze toestand wekte bÿ sommigen het denkbeeld op, gebruik te maken van de omstandigheden, om eene nieuwe Godsdienst te scheppen, overeenkomstig de verlichting, de zeden en beginselen der vrÿheid. Doch men kan niet zoo ligt eene Godsdienst als eene wet tot stand brengen. Het bestuur vond het raadzaam, zich aan de bestaande Godsdiensten, de Roomsche en Protestantsche te houden, daar de Christelyke Godsdienst best voor beschaafde volken en derzelver staatsvormen past."

Na deze voorloopige aanmerkingen wendt zich de redenaar tot Frankrÿk, waar, zoo als hÿ zegt, "de groote meerderheid aan het geloof harer vaderen gehecht is, en dus de medewerking van den Paus bÿ de vernieuwing van het Kerkbestuur noodig was. Van de ondernemingen eens Pauzen, als Kerkelyk Opperhoofd, zoo min als in hoedanigheid van wereldlÿk Vorst was iets hoegenaamd meer te vreezen, daar bovendien die bende muitelingen, aan de *ultramontaansche* beginselen geheel toegewyd, (de monniken) volgens de wet niet meer bestond en er nog slechts wereldlÿke geestelÿken overbleven, namelÿk bisschoppen en priesters, die, ten voordeele hunner eigene vrÿheid, de goede beginselen wel zullen verdedigen."

Elders zegt Portalis: "de Paus, die als Souverein bÿ zÿne zwakheid Frankrÿks bescherming niet missen kan, *moet zich dankbaar betoonen.*" Hÿ moest ook, in zekeren zin, door zÿnen *legaat* den eed der trouwe zweren aan Frankrÿks gebieder.— De staats secretaris was ook (zoo het scheen) geheel zachtheid, geheel toegevendheid en zucht tot verzoening; wat men ook zegge mogt tegen de oude beginselen van Rome, bÿ zweeg: latende het aan den tÿd en aan den Hemel over, om de nooit opgegevene regten van heerschappÿ eens weer te doen gelden.

Want wat Rome ook verkroppen moest, het had wezenlÿk veel, zeer veel, bÿ het Concordaat gewonnen. Hetzelve benam alle vrees voor de losrukking der Fransche of Gallicaansche kerk van den Pausselÿken Stoel, zoo als eenmaal Hendrik VIII. de Engelsche kerk daarvan had vrÿ gemaakt, en gelÿk menig vriend der omwenteling zulks ook in Frankrÿk begeerde; het stichtte eene nieuwe kerkenorde, aan wier hoofd de Paus, in *geestelÿke betrekking*, erkend werd, en bepaalde de onafhankelÿkheid der Gallicaansche kerk, welke Rome zoo dikwerf schrik had aangejaagd, die Bossuet zoo mannelÿk en welsprekend gehandhaafd had, binnen zekere grenzen, (en men had het huwelÿk der priesters, waarop Napoleon eerst met kracht aandrong, weten ter zÿde te schuiven).

Nogtans betoonde Buonaparte over geene zÿner staatsverrigtingen zoo veel welgevallen, als over *deze verzoening met de kerk*, zelfs kunstwerken moesten het sluiten van het Concordaat helpen vereeuwigen.— Maximiliaan Laboureur moest het standbeeld des eersten Consuls in volle *costuum*, met de *Toga* als vredestichter, vervaardigen; hy hield eene rol in de hand, waarop "*Concordaat*" stond te lezen. Te Rome vervaardigde Wicars eene groote schilderÿ, waarop Consalvi het van Parÿs gebragte Concordaat den Paus in een groot gehoor overhandigde. Hetgeen de eerste Consul met het Concordaat verkreeg, was inderdaad iets groots. Hÿ regelde de kerkelÿke zaken van zÿn rÿk, zonder zich van de kerk afhankelÿk te maken; verkreeg de toestemming van den Paus, om priesters, welke den eed op de vorige konstitutie al of niet gedaan hadden, op gelyke wÿze te behandelen: de monniken werden voor goed afgeschaft; de Roomsche kerk was niet meer de Godsdienst van Staat. Alle aanspraken, met dit laatste voorregt verbonden, werden stellig vernietigd, de eerediensten zelve ten behoeve van andere Gezinten beperkt (geene *Processien* mogten plaats hebben daar, waar zich Protestantsche kerken bevonden) de Roomsche kerk werd onder de bescherming van den Staat genomen, maar tevens aan de wereldlyke magt onderworpen. *De Regering toonde, dat zÿ zich wel toegerust had, om des noods den strÿd tegen Hierarchie en Paperÿ vol te houden.*

Niet zonder bezorgdheid nogtans, zag het Roomsche Hof de vertraging der plegtige bekendmaking des Concordaats, der openlÿke herstelling van de Roomsche Godsdienst, en der voorstelling van den kardinaal-legaat ten hove. In April 1802 had dit alles te gelÿk plaats. Het Concordaat thans tot *organieke wet* verheven, verscheen met eene nieuwe kerkenorde voor de Roomsche, en tevens met de organisatie der Protestantsche kerken. De Hervormden en Lutherschen bekwamen of behielden daarbÿ volmaakte gelÿkstelling met de Roomschgezinden, en de Regering deed aanmerken: "dat de Roomsche Godsdienst wel die van de meerderheid der Regeringsleden, maar geenszins die der Regering, wel van het *grootste getal der Franschen*, maar niet *die van den Staat* was. Het slot der organieke kerkwetten is de pausselÿke bulle van bevrediging van den 9den September 1802, met den behoorlÿken lof van onzen geliefden zoon in *Christus, Napoleon Buonaparte*, die de zegevierende F...

schen terugbrengt tot het eenige middelpunt des geloofs." Op denzelfden dag, waarop de legaat Caprara, by het openlyke gehoor, in banden des eersten Consuls den eed afleide, werd de vermindering der feestdagen bekend gemaakt, die, behalve de Zondagen, zich voortaan tot Kermis, Paasschen, Pinkster, Maria Hemelvaart of St. Napoleon en Allerheiligen, zouden bepalen, De legaat ondertastte met een de stemming der Franschen voor de Roomsche leer en plegtigheden, door het geven van *volkomen aflaat voor alle zonden der revolutie*, in de form van een *jubileum*, doch dit misliekte, er kwamen weinig *geloovigen*, die aflaat begeerden, en deze maatregel gaf in het geheel geene goede vooruitzigten voor de toekomst.

Ziedaar eenige byzonderheden nopens het vroegere Concordaat, tusschen den stoel van Rome en wel den voorzaat van den thans regerenden Paus, met de Fransche Regering gesloten. Wy hebben die medegedeeld by gelegenheid van het pas geslotene Concordaat, tusschen onze Regering en Leo XII. Wy mogen van de wysheid en standvastigheid onzes Konings niet anders dan eene overeenkomst verwachten, die de reeds gemaakte schikkingen ten voordeele van verlichting en beschaving der Roomsche geestelykheid bevestigt, en de Roomsche kerk dus in de toekomst, eenen oogst van brave, kundige, verlichte en werkzame zielenherders belooft. De Protestanten kunnen daarby wel gerustte aanschouwers zyn, (want hunne regten zyn van geene Concordaten met Rome afhankelyk, of staan zelfs daarmede in het minste verband) maar daarom zyn zy toch geene *onverschillige* aanschouwers eener gebeurtenis, die voor een zeer groot gedeelte hunner medeburgers van het grootste belang is, en wanneer het in den *waren* geest is gesloten, eenmaal de klove, die dweepery en onverdraagzaamheid tusschen Roomschen en Protestanten gedolven heeft, kan dempen. Wy bedoelen hiermede niet de *vereeniging* der beide gezinten, in hetzelfde *geloof*, (dit is ondoenlyk en misschien niet eens wenschelyk) maar in onderlinge liefde, vrede en welwillendheid, zoo als vóór de herstelling der Jezuiten.

Er bestaan thans, behalve het met Frankryk en nu onlangs met Nederland geslotene Concordaat, nog twee andere (zoo verre wy weten) met Duitsche Vorsten, namelyk een met den Koning van Pruissen, voor zyne vele Roomschgezinde onderdanen, en een met den Koning van Beyeren. Beide waarborgen de regten der Nationale kerk en hare bisschoppen, niet zoo zeer tegen *ultramontaansche* aanmatigingen, als men het in de negentiende eeuw wel zou wenschen, nogtans moet men in het oog houden dat de zamenwoning van Roomschen met Protestanten in Duitschland, door overeenkomst van taal en zeden en somtyds van dezelfde Regering, eene zeer nuttige wryving heeft doen ontstaan, die de Duitsche Roomschgezinden, althans vele hunner geestelyken, zeer voordeelig boven die van andere natien, tegenwoordig zelfs boven Frankryk, doet uitmunten.

Wy behoeven hier slechts den Aartsbisschop Dalberg, Oberthur, Hug, Jahn, en Sailer te noemen. Wy vreezen, dat dit in Belgie nog zoo het geval niet is, hoezeer ook sedert de oprigting van het Koningryk der Nederlanden, groote vorderingen in de verlichting, vooral van den middelstand, zyn gedaan, en men de Protestanten tegenwoordig met een gansch ander oog beschouwt, dan in 1790. Wy hopen dus, dat het Concordaat, wanneer het, zoo als wy ons vleyen, beter is dan het Pruissische en Beyersche, onze Roomschgezinden tot de hoogte van de verlichten dier beide landen (of liever der Duitsche in het algemeen) verheffen zal, waartoe het *Collegium Philosophicum* veel kan medewerken.

WY PAULUS ROELOFF CANTZ'LAAR, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Schoutbynacht in dienst van Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden, Gouverneur van Curaçao en onderhoorige eilanden Bonaire en Aruba, en Opperbevelhebber van de Land en Zeemagt aldaar, &c. &c. &c.

Allen den genen die dezen zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Dat Zyne Excellentie de Commissaris Generaal van Zyne Majesteit den Koning voor de Nederlandsche West-Indische Kolonien, tot voorkoming van alle verkeerdheden die er zouden kunnen begaan worden met indiening van rekwesten door de ingezetenen collectief, noodig en raadzaam geoordeeld heeft te verklaren, zoo als hierby wordt verklaard dat dezelve, om die en meer andere daartegen bestaande redenen, geen rekwest van de ingezetenen collectief kan of zal aannemen en veel minder daarop disponeren, maar dat de ingezetenen individueel hunne belangen, het zy in persoon op de audientie dagen, of schriftelyk kunnen en mogen voordragen, waarop alle billyke acht zal geslagen worden, zoo als zulks naar bevinding zal bevonden worden te behooren.

Gedaan op Curaçao den 18den January 1828, het vyftiende jaar van Zyner Majesteits regering.

(w. g.) CANTZ'LAAR.

Ter ordonnantie van Zyne Excellentie,

(w. g.) W. PRINCE, Gouv. Sec.

Gepubliceerd binnen het Fort Amsterdam en in de Willemstad dato utsupra.

(w. g.) W. PRINCE, Gouv. Sec.

PUBLIEKE INSCHRYVING.

INGEVOLGE autorisatie van Zyne Excellentie den Schoutbynacht Gouverneur van Curaçao en onderhoorige eilanden, &c. &c. &c.

Zal de Boekhouder en Eerste Commis waarnemende de werkzaamheden van het ambt van Raad Contrarolleur der Financien, onder nadere goedkeuring Wisselbrieven verkoopen ten bedrage van ongeveer *f* 6000 : 00 : voor Militaire Tractementen en Soldyen, aan den gene die de hoogste premie daarvoor zal hebben geboden; te trekken door Zyne Excellentie den Heer Gouverneur voormeld, op en betaalbaar by het Ministerie voor de Marine en Kolonien te s'Gravenhage op twee maanden nazigt.

De beslotene Billetten van inschryving zullen van heden af tot uiterlyk op aanstaanden Dingsdag den 5den dezer vóór twaalf ure op het Raad Contrarolleur's Kantoor worden aangenomen.

De Boekhouder en Eerste Commis voormeld,
J. PH. BOSCH.

Den 1sten February 1828.

Gouvernements Secretary,
Curaçao den 1sten February 1828.

DE Brieven Zak welke opgemaakt wordt om naar Amsterdam verzonden te worden met het Nederlandsche brikschip Maria & Jacoba, gevoerd door Schipper J. J. Bart, zal in stede van heden op Woensdag den 6den dezer des morgens te zeven ure precies gesloten worden.

De Gouvernements Secretaris,
W. PRINCE.

Fiscaal's Kantoor, den 1sten February 1828.

DE ondergeteekende als daartoe door den Weledelen Achtbaren Raad behoorlyk gekwalificeerd, doet by deze alle Broodbakkers te kennen geven, en ordonneren, dat de Brooden, voor de volgende week te bakken het gewigt moeten houden van 16 Oncen voor 15 Centen; kunnende de Fransche Brooden een once minder wegen.

Op pœne als by Publicatie dd. 16den Maart 1824 gestatueerd is.

Per order van den Raad Fiscaal,
WM. HK. GORSIRA, Eerste Klerk.

DE ondergeteekende geeft by deze kennis aan al de genen welken schuldig zyn aan den Boedel van wylen Bartolo Navarro, om hunne openstaande Rekeningen, binnen den tyd van één maand, van heden afterekenen, te komen aanzuiveren, aangezien de genen, welken in gebreke mogten blyven zulks te doen, daartoe door regtsmiddelen zullen verpligt worden.

G. F. LENZ.

Den 19den January 1828.

AAN de liefhebbers wordt hierby bekend gemaakt, dat er onlangs alhier uit Frankryk is ontvangen geworden een assortement versch Moeskruiden en Bloemen Zaad, welke te koop is by den Heer GONTHIER.

Den 1sten February 1828.

Lyst der aangebragte en onafgehaalde brieven.

R Cardozo	J W G Jotting
M dei Rio	J L Henriquez

Curaçao den 1sten February 1828.
A. HELLMUND,
Belast met de Post directie.

PUBLIEKE VERKOOPING.

DE ondergeteekenden in kwaliteit als Speciale Gemagtigden van Mevrouw MARIA JACOBA DE BARRY Weduwe JOHANNES RUDOLF LATTÉ, zullen op Maandag den 11den February aanstaande, by Publieke Opveylinge, op gunstige voorwaarde, ter Weeskamer alhier, doen verkoopen, een Huis en stuk Gronds staande en gelegen op Scharlo.

G. VOS, jz.
B. A. CANCRYN.

Den 21sten January 1828.

TE KOOP

BY AUGUST MULLER, de reeds uitgekomene deelen van het *Algemeen Woordenboek van Kunsten en Wetenschappen van Nieuwenhuis.*

*** OVERLEDEN—Op laatstleden Zaturdag, een' Zoontje van den Weledelen Gestrengen Heer J. M. van Eps, 1ste Luit. Adjudant by het Garnizoen alhier.

*** OVERLEDEN—Op laatstleden Zondag avond, in den zeer hoogen ouderdom van 97 Jaren, 9 Maanden en 19 dagen, myn veel geachte Nicht *Anna Cicilia Rudeloff, Weduwe Göbel*; zy was als een' deugdzaam mensch en waardig Christen, onder tydelyke afwisselingen en kommerlyke ontmoetingen gedurende haar uitgerekte levensloop (zynde geweest de laatste Jaren by het zorgvolle toezigt van Mejufvrouw Henriëtta Weilburg, en, tot op drie dagen vóór haar dood nog tamelyk gezond en genoegzaam tegenwoordig van geest) ook door alle goede menschen die haar vriendschappelyk hebben gekend, steeds in achting gebleven. Strekkende dit berigt ter behoorlyke kennisgeving aan de familie betrekkingen in ons Vaderland.

ANNA SOFIA BEAUJON,
Geboren Rudeloff.

Den 31sten January 1828.

CURACAO.

Vaartuigen in en uitgeklaard sedert onze laatste.

INGEKLAARD—JANUARY.

28. bark Peter, Boleo,		Porto Rico
faluca Union Filantropica, Montero,		Puerto Cabello
29. golet Activa, Bayes,		Porto Rico
31. —— Mary, Debrot,		St. Thomas

UITGEKLAARD—JANUARY.

28. golet Elizabeth & John, Slufrin,
29. bark Eendragt, Quant,

Wy zyn in de onaangename noodzakelykheid geweest den lezers deze keer slechts een half blad te geven, daar er sedert lang geene vaartuigen zyn aangekomen, met dewelke wy eenige latere staatkundige tydingen hebben bekomen. Wy vernemen echter dat er laatstleden Donderdag met een vaartuig uit St. Thomas Engelsche kouranten alhier zyn ontvangen, welke ons niet gelukt is ter leen te krygen. Mondelings vernemen wy dat volgens deze kouranten de Groote Heer na het ontvangen der tyding van den zeeslag te Navarino, den ambassadeurs der drie mogendheden hunne paspoorten had ingezonden, met bedreiging dat als zy niet op een bepaalden tyd Konstantinopolen zouden verlaten hebben, zy in het kasteel der zeven torens zouden opgesloten worden.

Wy vernemen dat het eskader van den admiraal Laborde ter hoogte van Carupano, eene plaats gelegen beneden Cumana, kruistte. De Spaansche brik Herkules lag te Trinidad.

DE KOEKOEK.

(*Iets aan G.*)

De koekoek eens een' vink vernam,
Die uit de stad gevlogen kwam.
Wat, vroeg hy, brandend van verlangen,
Wat spreekt men in de stad van onze vele zangen?
Wat spreekt men van den Nachtegaal?
"De gansche stad kan niet genoeg hem pryzen;
Zyn zang is daar een goddelyk onthaal."
En van den leeuwerik? verhaal.
"De halve stad roemt zyne stem en wyzen."
En van het meesje? voer hy voort.
"Ook dit vindt lof ter plaats en oord."
Nu moet ik U nog eene vraag voorleggen:
Wat spreekt men toch van myn individu?
De vink hervat: dat weet ik niet te zeggen;
Want nooit spreekt eene ziel van U.
Zoo zal ik, voer hy voort, my aan den ondank wreken,
En eeuwig van my zelven spreken.

* * *

De koekoek had het regte end:
"Een gek, die niet zyn' waarde kent."
En had hy ook geen regt naar lof te dingen,
Het stond hem vry koekoek te zingen.